
GRUNDNOTAT

Udenrigsministeriet

Nordgruppen

Til: Folketingets Europaudvalg J.nr.: 46.C.10.a.
CC.: Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg
Fra: Udenrigsministeriet Dato: 30. januar 2008
Emne: EU-kommissionens henstilling om
Fællesskabets deltagelse i Den
internationale hvalfangstkommission
(IWC)

Forslag fra Kommissionen til Rådet om fastlæggelse af Det Europæiske Fællesskabs holdning på møder i Den internationale Hvalfangst-kommission (IWC)

KOM(2007) 821 endelig

Dette grundnotat fremsendes tillige til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg.

1. Resumé.

Kommissær Dimas præsenterede på rådsmødet (miljø) den 19. december 2007 – under punktet "Eventuelt" Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om fastlæggelse af Det Europæiske Fællesskabs holdning på møder i Den internationale Hvalfangstkommission (IWC). Sagen ventes snarest at komme til behandling i Coreper eller i en rådsarbejdsgruppe. Forslaget vurderes umiddelbart ikke, hvis det vedtages, at have konsekvenser for hverken statsfinanserne eller samfundsøkonomien. Heller ikke miljøbeskyttelsesniveauet i Danmark vil ændre sig, idet hvaler i forvejen er totalfredet i EU's farvande. Regeringen deler EU-kommissionens synspunkt om, at verdens hvalbestande skal sikres den bedst mulige beskyttelse mod uforsvarlig udnyttelse. Regeringen finder imidlertid ikke, at Kommissionens forslag er det rette redskab til at nå dette mål.

2. Baggrund

EU's miljøkommissær Stavros Dimas præsenterede på rådsmødet (miljø) den 19. december 2007 – under punktet "Eventuelt" Kommissionens forslag til Rådets afgørelse om fastlæggelse af Det Europæiske Fællesskabs holdning på møder i Den internationale Hvalfangstkommission (IWC).

Kommissionen finder, at den overordnede målsætning for EU bør være en opretholdelse af moratoriet mod kommerciel hvalfangst og at medlemslandene bør optræde samlet med især denne målsætning men også andre målsætninger i IWC.

3. Hjemmelsgrundlag

Kommissionen begrundet sit initiativ med en henvisning til dels den fælles fiskeripolitik, dels til Habitatdirektivet, som beskytter alle hvalarter fra forstyrrelse, fangst eller planlagt aflivning i farvande, der henhører under Fællesskabets farvandsområde. Direktivet tillader ikke nogen genoptagelse af kommerciel hvalfangst på arter, der helt eller delvist, optræder i Fællesskabets farvandsområder.

Kommissionen begrundet endvidere sit initiativ med en henvisning til Washingtonkonventionen (CITES) om forbud mod handel med truede planter og dyr.

Kommissionen oplyser, at Fællesskabet har eksklusiv kompetence på fiskeriområdet. Det anføres på basis af Rådets forordning (EF) nr. 2371/2002 om bevarelse og bæredygtig udnyttelse af fiskeriressourcerne som led i den fælles fiskeripolitik, at denne omfatter bevarelse, forvaltning og udnyttelse af levende akvatiske ressourcer. For så vidt angår miljøpolitikken finder Kommissionen i medfør af artikel 174 i Traktaten en forpligtelse for Fællesskabet til at sikre bl.a. hvaler globalt.

Kommissionen henstiller, at Rådet træffer beslutning i sagen på basis af kvalificeret flertal jfr. særligt artikel 37 og artikel 175, stk.1 i Traktaten.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Kommissionen finder, at EU's miljøpolitik ikke vil kunne være effektiv i Fællesskabets farvandsområder, hvis den ikke følges op på globalt plan. Kommissionen peger på, at IWC er den ansvarlige internationale organisation. IWC's formål, angives det, er at bevare og forvalte hvalbestande med henblik på at sikre en forsvarlig udvikling af hvalfangstindustrien.

Kommissionen fremsatte i 2007 et forslag hvorefter den selv skulle overtage kompetencen på det område, som IWC beskæftiger sig med. Dette forslag vandt ikke tilslutning blandt medlemsstaterne.

Kommissionen peger på, at IWC kun tillader stater som medlemmer og at et arrangement, som kunne tilsikre at Fællesskabet kan blive medlem, forudsætter ratifikation af alle IWC's medlemslande af en protokol til IWC's konvention. EU's Råd fulgte i 1992 ikke et forslag fra Kommissionens side om, at Fællesskabet skulle søge medlemskab af IWC. Kommissionen er på denne baggrund i dag observatør i IWC. Modsat sin henstilling fra februar 2007 ønsker Kommissionen ikke med vedlagte forslag at skabe mulighed for, at den kan blive medlem af IWC. Kommissionen henstiller, at de 7 medlemslande, der ikke er medlem af IWC, melder sig ind i organisationen.

Det oplyses, at kommerciel hvalfangst blev midlertidigt suspenderet i 1986, da der på daværende tidspunkt var usikkerhed om de forskellige hvalbestandes biologiske status. Hoveddrøftelsen efterfølgende i IWC har siden fokuseret på, om de enkelte hvalbestandes biologiske situation er forbedret i et sådant omfang, at man – kontrolleret – kunne ophæve suspensionen af hvalfangst af disse arter. Det anføres, at disse drøftelser har ført til ekstremt polariserede konfrontationer mellem de stridende grupper i IWC, som med ca. halvdelen i hver af grupperne er henholdsvis for eller imod hvalfangst. Kommissionen angiver samtidig at det er en kendsgerning, at ledende medlemmer af IWC har modsat sig moratoriet og udfører, hvad der betegnes som videnskabelig hvalfangst.

Kommissionen tilkendegiver, at forbudet mod hvalfangst falder i tråd med Fællesskabets politik, jfr. de tidligere nævnte retsakter. Kommissionen mener derudover, at det er vigtigt, at forbudet fortsat opretholdes. Kommissionen er derfor besluttet på at bruge sin observatørstatus i IWC fuldt ud for at sikre Fællesskabskoordinering, som på verdensplan giver hvaler et højt beskyttelsesniveau.

Kommissionen foreslår konkret:

At det gøres til Fællesskabets vigtigste mål i forhold til IWC at sikre effektive internationale lovregler for beskyttelse af hvaler.

At medlemsstaterne – med forbehold af fremtidige ændringer som følge af relevant udvikling på området – handler i fællesskab i Fællesskabets interesse i henhold til nedenstående holdning til forslag til beslutninger i IWC:

- modsætter sig ændringer af IWC's vedtægter, som vil medføre hel eller delvis ophævelse af moratoriet for kommerciel hvalfangst
- støtter forslag om at ændre IWCs vedtægter med henblik på at oprette hvalreservater
- støtter forslag om at videreføre oprindelige befolkningers traditionelle hvalfangst under en række betingelser
- støtter forslag, der tager sigte på at regulere alle hvalfangstaktiviteter, som finder sted i henhold til konventionens juridiske bestemmelser, herunder hvalfangst med videnskabeligt formål
- støtter forslag, som er forenelige med EU's holdning i henhold til CITES og andre internationale aftaler, som EU er part i.
- støtter forslag om at videreføre bevaringskomiteens arbejde og forslag om at undersøge spørgsmålet om bevaring af alle hvalarter
- støtter forslag om fremme af indsamling af videnskabelige data under anvendelse af ikke dræbende metoder og forskning i bevarelse af hvalbestande.
- modsætter sig forslag om at ændre IWC's procedureregler for at udvide mulighederne for hemmelige afstemning.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal alene informeres om forslaget efter vedtagelse i Rådet jf. Traktatens art. 300, stk. 2, 2. underafsnit.

7. Gældende dansk ret og konsekvenserne herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslaget vurderes umiddelbart ikke at have konsekvenser for hverken statsfinanserne eller samfundsøkonomien. Heller ikke miljøet eller beskyttelsesniveauet i Danmark vil ændre sig, idet hvaler i forvejen er totalfredet i EU's farvande.

Såfremt Kommissionens ambition også i fremtiden er, at IWC skal regulere fangsten af småhvaler, så vil dette kunne have konsekvenser for Grønland og Færøerne i relation til den traditionelle småhvalfangst i grønlandske og færøske farvande.

9. Høring

Sagen er sendt i høring hos interesseorganisationer med frist den 20. februar 2008.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er sig de særlige danske hensyn i forhold til Rigsfællesskabet bevidst. Regeringen deler EU-kommissionens synspunkt om, at verdens hvalbestande skal sikres den bedst mulige beskyttelse mod uforsvarlig udnyttelse, idet man samtidig fra dansk side støtter princippet om en bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer på det bedst mulige videnskabelige grundlag. Regeringen finder imidlertid ikke, at Kommissionens forslag er det rette redskab til at nå disse mål, specielt ikke i en situation hvor det for IWC vigtigste aktuelle spørgsmål er om organisationen kan overleve på længere sigt.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Ingen medlemslande reagerede på Kommissionens præsentation ved miljørådsmødet den 19. december 2007. Det er formodningen, at den "frihed", der ligger i forslaget vil blive mødt med en positiv holdning hos en række medlemslande.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Det substantielle spørgsmål om EU's involvering med IWC har tidligere været forelagt til forhandlingsoplæg for Folketingets Europaudvalg den 20. april 2007 forud for Rådsmøde (almindelige anliggender og eksterne relationer) den 23. april 2007 i form af Kommissionens daværende forslag.

Udenrigsministeriet